

Uchwała Nr XVII / 120 / 2015
Rady Miejskiej w Łowiczu
z dnia 26 listopada 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) oraz art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1286) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r. poz. 124, z 2011 r. Dz.U. Nr 117, poz. 678 i z 2015 r. Dz.U. poz. 28 i poz. 875) **Rada Miejska w Łowiczu uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjąć Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok, stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych, w brzmieniu zawartym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Łowicza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Michał Trzoska

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy określonych w art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1286) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r. poz. 124 z późniejszymi zmianami).

Cytowane ustawy nakładają na organy samorządu gminnego obowiązek podejmowania działań, zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie instytucji, organizacji społecznych i stowarzyszeń.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na organy samorządu gminnego obowiązek podejmowania działań, zmierzających do przeciwdziałania narkomanii poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- a) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- b) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- c) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Zgodnie z przepisami prawa zbudowany został niniejszy program. Szczególny nacisk położono na zadania związane z profilaktyczną działalnością adresowaną w stosunku do dzieci i młodzieży, stworzenie warunków i możliwości oraz podejmowanie działań mających na celu wskazanie różnorodnych, alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz zadań mających na celu pomoc osobom dorosłym doświadczającym przemocy w rodzinie.

Źródłem finansowania zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są między innymi dochody budżetu gminy pochodzące z opłat za wydanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Michał Trzoska

Załącznik
do Uchwały Nr XVII / 120 / 2015
Rady Miejskiej w Łowiczu
z dnia 26 listopada 2015 roku

**Miejski Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2016**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Cel główny i cele operacyjne programu	4
3. Diagnoza szkód związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i przemocy	4
4. Zadania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	18
5. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	24
6. Finansowanie i realizacja programu	25

WPROWADZENIE

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Łowicza na rok 2016 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków.

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (tekst jednolity Dz.U z 2015 r. poz. 1286). Ustawa określa najważniejsze kategorie zadań, które w ramach gminnego programu powinny realizować samorządy oraz wskazano źródło ich finansowania.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ w/w ustawy. Zgodnie z jej treścią zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności do alkoholu; rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Podstawę prawną przeciwdziałania narkomanii stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r., poz. 124 z późniejszymi zmianami). Ustawa określa najważniejsze kategorie zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Dokumenty te stanowiły podstawę przy opracowywaniu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016. Ponadto przy opracowywaniu programu kierowano się również zapisami zawartymi w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015 oraz zapisami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok jest kontynuacją wielu zadań realizowanych w latach minionych.

Ponadto przy opracowywaniu programu uwzględniono zasoby, jakimi dysponuje miasto do realizacji ujętych w programie zadań.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii, zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już występującymi problemami na poziomie lokalnym.

CELE OPERACYJNE

- I. Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- II. Ograniczanie zjawiska picia alkoholu oraz używania narkotyków przez dzieci i młodzież.
- III. Wdrażanie nowych form profilaktyki, kierowanej w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców.
- IV. Zwiększanie oddziaływań promujących zdrowy styl życia, wolny od alkoholu i narkotyków.

W minionym roku kalendarzowym w ramach realizacji jednego z zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przeprowadzono badania celem ustalenia, jaki jest stan problemów dotyczących alkoholizmu i narkomanii w naszym mieście. I tak poniżej zaprezentowano część uzyskanych wyników dotyczących skali powyższych zjawisk w naszym mieście.

DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

SZKODY SPOŁECZNE ZWIĄZANE Z NADUŻYWANIEM ALKOHOLU

Współczesne państwo rozwiązywanie coraz liczniejszych problemów społecznych deleguje na poziom lokalny. Poszczególne gminy często różnią się pod względem nasilenia czynników wpływających na skalę zagrożeń społecznych. W zależności od położenia, wielkości, specyficznych uwarunkowań społecznych i kulturowych, inne może być nasilenie poszczególnych problemów społecznych. Aby zmierzyć się z problemami alkoholowymi na terenie miasta warto jest ich skalę i specyfikę poddać dokładnej diagnozie.

Zjawiska nadużywania, uzależnienia i innych problemów opisane zostaną poniżej na przykładzie najpopularniejszego środka odurzającego, czyli alkoholu. Warto nadmienić, że w przypadku narkotyków każde ich zażycie traktowane jest w kategoriach nadużywania lub uzależnienia (nie ma „normalnego” zażywania narkotyków).

NADUŻYWANIE

Okolo 80% osób spożywających alkohol nie doznaje z tego powodu istotnych szkód. U okolo 20% używanie staje się nadużywaniem. Zgodnie z definicją prof. Jerzego Melibrudy o nadużywaniu mówimy, gdy:

1. **Pijemy za dużo i za często** – kryterium to jest dosyć subiektywne, ale uznaje się, że niebezpieczne jest wypijanie tygodniowo przez kobiety więcej niż 80-100 gramów czystego alkoholu, zaś przez mężczyzn więcej niż 150 - 200 gramów. Inne oznaki ryzykownego picia to także m.in.: spożycie w ciągu dnia więcej niż 100 gramów czystego alkoholu, picie codzienne nawet niewielkich ilości alkoholu, nieakceptowalne zachowanie się po alkoholu, stwarzanie niebezpiecznych sytuacji, zaniebywanie obowiązków, picie powodujące konflikty rodzinne i społeczne.
2. **Picie alkoholu w nieodpowiednich okolicznościach** – czyli np. spożywanie alkoholu w ciąży, w trakcie zażywania leków, przed lub w trakcie prowadzenia pojazdów mechanicznych, w pracy.
3. **Gdy pijemy za wcześnie** – alkohol jest dla ludzi, ale dla zdrowych i dorosłych. Spożywanie alkoholu przez osoby poniżej 18 roku życia, niezależnie od ilości, zawsze uznawane jest za nadużywanie alkoholu.

Liczbę osób nadużywających alkoholu w Polsce szacuje się na ok. 2 mln - 2,8 mln osób.

W Łowiczu liczbę nadużywających alkoholu szacuje się na 1.550 - 2.200 osób.

UZALEŻNIENIE

Często problemy alkoholowe utożsamia się z alkoholizmem. Ale wśród osób nadużywających alkoholu większość nie stanowią osoby uzależnione. Alkoholizm, czyli uzależnienie od alkoholu jest chorobą dotyczącą 2% - 3% społeczeństwa. Według klasyfikacji ICD-10 głównymi objawami uzależnienia od alkoholu są:

1. **Zmiana tolerancji na alkohol:**
  - **podwyższenie tolerancji** - gdy wypicie tej samej ilości alkoholu co kiedyś daje mniejsze efekty. Żeby uzyskać ten sam efekt co kiedyś trzeba wypić więcej alkoholu.
  - **obniżenie tolerancji** – gdy przy dawkach mniejszych niż poprzednio pojawiają się podobne efekty.
2. **Objawy abstynencyjne** – występują po przerwaniu picia takie symptomy, jak: niepokój, drażliwość, dreszcze, drżenie rąk, skurcze mięśniowe, poty, nudności a nawet zaburzenia świadomości i majaczenia. Osoba uzależniona stara się te odczucia zminimalizować przy pomocy alkoholu.
3. **„Głód alkoholowy”** – pojawiający się w trakcie abstynencji wewnętrzny przymus napicia się oraz obawa, że nie wytrzyma się długo bez alkoholu.
4. **Koncentracja życia wokół picia** – duża część energii życiowej skoncentrowana jest wokół szukania sytuacji do wypicia.
5. **Utrata kontroli nad piciem** – po wypiciu nawet niewielkiej ilości alkoholu ujawnia się brak możliwości skutecznego decydowania ile się wypije i kiedy się przerwie picie.
6. **Picie alkoholu pomimo szkodliwych następstw fizycznych, psychicznych i społecznych.**

Liczbę osób uzależnionych od alkoholu w Polsce szacuje się na ok. 800 tys. - 1,2 mln osób.

W Łowiczu liczbę osób uzależnionych od alkoholu szacuje się na 600-950 osób.

Powszechnie uważa się, że alkohol jest dla państwa źródłem poważnych dochodów. Rzeczywiście, koszty produkcji alkoholu są niewspółmiernie niskie w stosunku do ceny sprzedaży, duża część tych zysków zasila skarb państwa. Jednak jest to tylko część prawdy. Często nie dostrzega się kosztów społecznych związanych z piciem i nadużywaniem alkoholu. Naukowcy amerykańscy rozróżnili dwie kategorie kosztów ekonomicznych:

- **koszty bezpośrednie:** czyli faktycznie dokonane opłaty. Są to koszty leczenia specjalistycznego i somatycznego, utrzymanie domów opieki społecznej, koszty przestępstw, wypadków, pożarów, a także prowadzenie działalności służb administracyjnych, rządowych i lokalnych zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- **Koszty pośrednie:** są to wszelkie stracone dochody związane m. in. z przedwczesną umieralnością, utratą zdolności do pracy, pomocą ofiarom przestępstw, utrzymaniem więźniów.

Jak podaje „VIII Raport Specjalny dla Kongresu USA” społeczne koszty nadmiernego picia są ponad 2-krotnie wyższe od zysków finansowych uzyskiwanych ze sprzedaży alkoholu. Nadmiernie pijący, w porównaniu z umiarkowanie pijącymi i abstynentami, korzystają nieproporcjonalnie dużo częściej z opieki medycznej, zwolnień chorobowych i rent. Z obliczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że koszty ekonomiczne problemów alkoholowych w Polsce sięgają kwoty 24 miliardów rocznie. Ale przecież nie wszystkie straty można przeliczyć na pieniądze. Dochodzą jeszcze koszty psychologiczne, dotyczące w dużej mierze ludzi żyjących w otoczeniu osób nadużywających alkoholu.

ALKOHOL A MŁODZIEŻ

Spożywanie alkoholu przez młodzież stanowi szczególne zagrożenie – im wcześniejsza inicjacja alkoholowa, tym większe prawdopodobieństwo i szybsza droga do uzależnienia. Poza tym alkohol zaburza proces dojrzewania. A z drugiej strony picie alkoholu jest dla młodych ludzi atrakcyjne, wzmacnia więź z niektórymi środowiskami rówieśniczymi – przy słabej umiejętności przewidywania konsekwencji stwarza to szczególne niebezpieczeństwo.

SPOŻYCIE ALKOHOLU

Skala problemów alkoholowych a także wskaźnik uzależnień jest w dużej mierze uwarunkowany ogólnym poziomem spożycia napojów alkoholowych w danym środowisku. Relacja jest prosta: im wcześniejszy pierwszy kontakt z alkoholem, im większe spożycie alkoholu tym szerszy jest zakres problemów alkoholowych. Inną istotną determinantą skali uzależnienia jest też rodzaj spożywanego alkoholu. Chodzi tu o tzw. model picia. W pewnym uproszczeniu można powiedzieć, że w zależności od kręgu kulturowego wyróżniamy w Europie trzy takie modele:

- **anglosaski** – gdzie wśród spożywanych alkoholi dominuje piwo,
- **skandynawski** – z przewagą konsumpcji alkoholi wysokoprocentowych, głównie wódek,
- **śródziemnomorski** – z przewagą spożycia wina.

Najgroźniejszy jest drugi z tych modeli – picie mocnych alkoholi skraca drogę do uzależnienia.

Działania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych powinny więc iść w kierunku przeciwdziałania zbyt wczesnej inicjacji alkoholowej, ograniczenia spożycia napojów alkoholowych a także zmiany wzorców picia na takie, w których preferuje się trunki o niskiej zawartości alkoholu.

W skali krajowej zaobserwowano znaczące zmniejszenie spożycia alkoholu na głowę mieszkańca. Według danych GUS, jeszcze przed kilkunastu laty było to 11 litrów czystego alkoholu na jedną osobę – dziś spożycie wynosi ok. 8 litrów na osobę i od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

SZACUNKOWA SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W ŁOWICZU *

- **Liczba osób uzależnionych od alkoholu:**
600-950
- **Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo):**
1.250-1.550
- **Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików:**
1.250-1.550
- **Liczba osób pijących szkodliwie, nie uzależnionych od alkoholu:**
1.550-2.200
- **Ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym (dzieci i dorośli):**
1.650-2.050

* wg danych szacunkowych opracowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MŁODZIEŻ A NARKOTYKI

POGLĄDY I POSTAWY WOBEC NARKOTYKÓW

Zapytaliśmy: „Czy narkomana powinno się?”:

Leczyć	90 %
Karać sędownie	13 %
Nie podejmować żadnych działań	4 %

Zdecydowana większość badanych uczniów uznaje, że narkomanów powinno się leczyć, lecz opcja karania ma też dosyć dużo zwolenników, bo 13%.

Następnie zapytaliśmy: „Czy powinno się karać za”:

Produkcję narkotyków	72 %
Handel narkotykami	72 %
Zażywanie narkotyków	24 %
Posiadanie narkotyków	30 %

Zdaniem największej części uczniów, karane powinny być produkcja i handel narkotykami.

Na pytanie: „Czy uważasz, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe i wiąże się z dużym ryzykiem zdrowotnym ?”. Otrzymano następujące odpowiedzi:

nie ma ryzyka, lub jest bardzo małe	2 %
ryzyko jest średnie	3 %
jest duże ryzyko	79 %
nie wiem	16 %

Większość uczniów jest przekonana co do szkodliwości zażywania narkotyków.

DOPALACZE

W naszych badaniach chcieliśmy także przyjrzeć się problemowi dopalaczy. Zapytaliśmy uczniów:

odpowieź TAK	KL. VI	KL. III gimnazjum	KL. II szkół ponadgimn.
Czy wiesz gdzie można kupić dopalacze?	10 %	10 %	18 %
Czy uważasz, że dostęp do dopalaczy jest łatwy?	24 %	52 %	60 %
Czy miałeś kiedykolwiek kontakt z dopalaczami (zażywanie)?	0 %	1 %	6 %
Czy miałeś kontakt z dopalaczami w ciągu ostatnich 30 dni?	0 %	0 %	0 %

Młodzież ma dosyć dobrą orientację odnośnie rynku dopalaczy, natomiast kontakty z tymi substancjami mają charakter raczej sporadyczny.

Chcieliśmy sprawdzić, co młodzi ludzie sądzą o szkodliwości zażywania dopalaczy. „Czy uważasz, że używanie dopalaczy jest szkodliwe i wiąże się z dużym ryzykiem zdrowotnym?”. Otrzymaliśmy następujące odpowiedzi:

nie ma ryzyka, lub jest bardzo małe	2 %
ryzyko jest średnie	8 %
jest duże ryzyko	77 %
nie wiem	13 %

Większość uczniów jest przekonana o szkodliwości zażywania dopalaczy.

PRZEMOC W RODZINIE

DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.) **przemoc w rodzinie** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Według innej definicji, **przemoc w rodzinie, zwana też przemocą domową jest to działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym.**

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- ❖ **Ma charakter intencjonalny**
Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- ❖ **Sily są nierównomierne**
W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
- ❖ **Narusza prawa i dobra osobiste**
Sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
- ❖ **Powoduje cierpienie i ból**
Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można kilka rodzajów przemocy. Mówimy więc o:

- ❖ **Przemocy fizycznej** – czyli działaniach wobec dziecka powodujących nieprzypadkowe urazy (stłuczenia, złamania, zasinienia itp.)
- ❖ **Przemocy psychicznej** – czyli rozmyślnych zachowaniach dorosłych wobec dzieci, nie zawierających aktów przemocy fizycznej, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka, w tym zaburzenia osobowości, niskie poczucie własnej wartości, stany nerwicowe i lękowe.
- ❖ **Wykorzystywaniu seksualnym** – czyli takich zachowaniach osoby dorosłej, które prowadzą do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka.
- ❖ **Zaniedbywaniu** – czyli niezaspokojeniu podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych jak i psychicznych.

POGLĄDY MIESZKAŃCÓW NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE

Pomimo ogólnego w zasadzie potępienia społecznego dla zjawiska przemocy w rodzinie, w szczegółach możemy dostrzec różnice w postrzeganiu tego problemu. Jest to oczywiście uzależnione m.in. od osobistych doświadczeń życiowych, od sposobu wychowania, od ogólnych poglądów na życie. Wpływ mają również przekonania dominujące aktualnie w całym społeczeństwie, czy też w danej grupie społecznej. Są to przekonania utrwalane często z pokolenia na pokolenie i w swoim zamyśle mające stać na straży jednej z podstawowych wartości jaką jest rodzina. W badaniu chciano się też przyjrzeć niektórym z tych przekonań.

Chcieliśmy, aby ankietowani (*dorośli*) ustosunkowali się do następującego stwierdzenia: „Problem przemocy domowej jest sztucznie wyolbrzymiany. Klótnie i rękoczynny zdarzają się powszechnie w wielu domach i nie ma powodu z tego robić problemu”.

Uzyskaliśmy następujące odpowiedzi:

TAK	NIE	NIE WIEM
12 %	59 %	29 %

Dorośli respondenci z reguły nie lekceważą problemu przemocy domowej i nie uważają, że jest on sztucznie wyolbrzymiany.

Badaliśmy także stosunek ankietowanych do ofiar przemocy w rodzinie. Prosiłiśmy o określenie swojego stosunku do następującego stwierdzenia:

	TAK	NIE	NIE WIEM
Ofiarom przemocy nie warto pomagać, gdyż i tak wycofają swoje zarzuty i wrócą do sprawcy	28 %	56 %	16 %

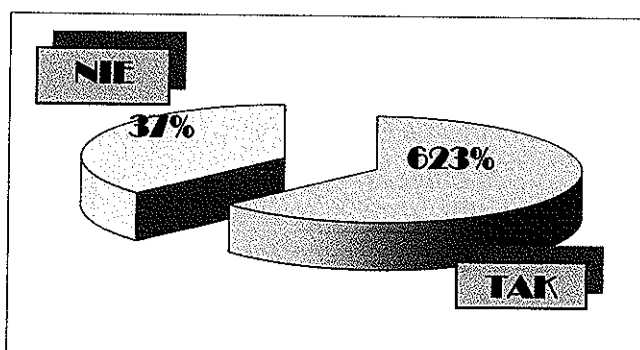
Większość badanych nie zgadza się z tą tezą, ale 28% badanych podziela takie przekonanie.

Nasze pytania dotyczyły również stosunków w obszarze rodzice - dzieci. Pytaliśmy:

Czy zgadza się Pan/i z następującym stwierdzeniem?	TAK	NIE
Surowe traktowanie dziecka przez rodziców hartuje dziecko i pozwala mu lepiej radzić sobie z przeciwnościami losu.	15 %	85 %

Jak widać, co siódmy z badanych dorosłych jest zwolennikiem surowego wychowania.

Dalej zadaliśmy pytanie: „Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych przez rodziców powinno być zakazane prawnie”.

Sześciu na dziesięciu dorosłych popiera pomysł prawnego zakazu stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

SKALA PRZEMOCY DOMOWEJ OCZYMA DOROSŁYCH

Badanie skali przemocy domowej nie jest zadaniem prostym. Temat ten objęty jest pewnym tabu społecznym. Zarówno osoby doznające przemocy, jak i jej sprawcy niechętnie się do tego przyznają. Działą tutaj duże poczucie wstydu i należy zachować w sposobie badania zwiększoną delikatność. Dlatego zanim przeszliśmy do pytań wprost o doświadczenia ankietowanych, pytaliśmy o tło środowiskowe, o obserwacje innych osób, a także o zachowania konfliktowe nie mające charakteru jednoznacznie patologicznego.

„Pana/i zdaniem, orientacyjnie w ilu procentach polskich rodzin występuje zjawisko przemocy”:

0% - 20%	22 %
21% - 50%	53 %
51% - 75%	11 %
75% - 100%	5 %
Trudno powiedzieć	11 %

Połowa badanych mieszkańców Łowicza uważa, że zjawisko przemocy domowej występuje w 21% do 50% rodzin.

„Czy zna Pana/i w swoim otoczeniu rodziny, o których Pan/i słyszała/a lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy domowej?”

Czy są to:

1-2 takie rodziny	26 %
kilka takich rodzin	29 %
dużo takich rodzin	11 %
nie znam takich rodzin	34 %

3/4 badanych zna rodziny, w których występuje przemoc domowa.

Dalej zadaliśmy pytania dotyczące zachowań przemocowych wśród badanych:

	TAK	NIE
„Czy zdarzyło się, że podczas kłótni współmałżonek stosował wobec Pana/i jakąś formę przemocy?”	15 %	85 %

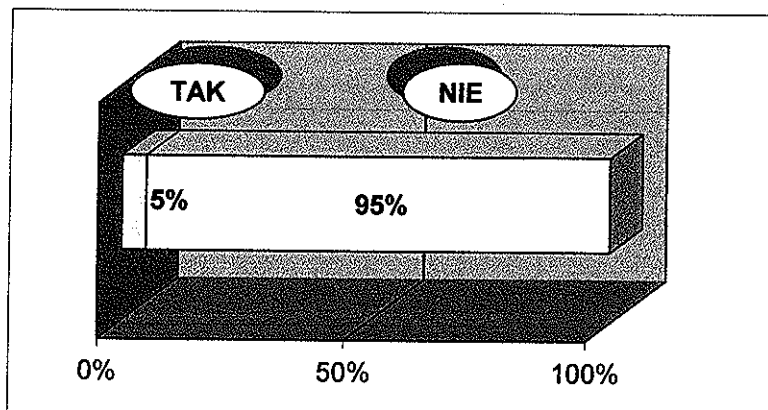
„Jeśli tak, czy była to przemoc” *

Fizyczna	23 %
Psychiczna	77 %
Seksualna	0 %

*Wskazany odsetek odnosi się do tych osób, które udzieliły odpowiedzi twierdzącej.

Co siódmy badany był ofiarą przemocy ze strony współmałżonka. W większości przypadków jest to przemoc psychiczna.

„Czy zdarzyło się, że podczas kłótni stosuje Pan/i wobec współmałżonka jakąś formę przemocy?”

Co dwudziesty badany przyznaje się do stosowania jakiejś formy przemocy w stosunku do współmałżonka.

SKALA PRZEMOCY DOMOWEJ OCZYMA MŁODZIEŻY

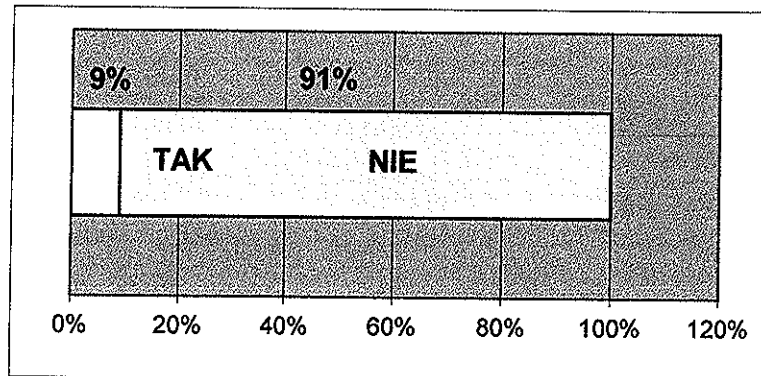
Spójrzmy jak skalę tego problemu spostrzegają uczniowie szkół Łowicza.

Zapytaliśmy: „Które z wymienionych zachowań było stosowane przez rodziców w stosunku do ciebie?”

zaniedbywanie	2 %
wyśmiewanie	4 %
wyzywiska	5 %
groźby	4 %
poniżanie	5 %
policzkowanie	2 %
popychanie i szarpanie	5 %
bicie	4 %
szantażowanie pieniędzmi	3 %
żadne	87 %

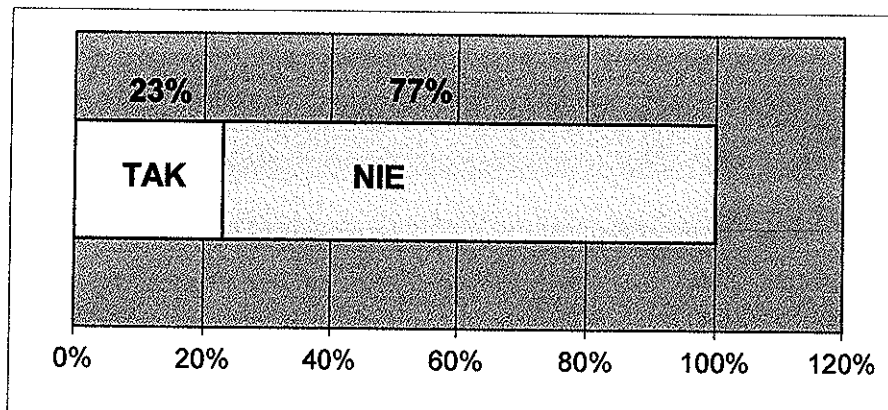
Jak widać, dzieci w domach narażone są ze strony rodziców na różnego rodzaju akty przemocy, głównie przemocy psychicznej: wyzywiska. Zdarza się także przemoc fizyczna: popychanie, szarpanie, bicie.

Spytaliśmy dalej: *Czy dostałeś kiedykolwiek od rodziców lanie, w wyniku którego doznałeś urazu (siniak, zadrapanie, itp.)?*

Co jedenasty z badanych uczniów był karany przez rodziców w sposób niebezpieczny.

Pytaliśmy też, czy uczniowie znają przynajmniej jedną osobę, która z błahych powodów jest karana fizycznie przez rodziców. Oto odpowiedzi:

<i>Jeśli tak, to jest to*:</i>	
1-2 takie osoby	71 %
kilka takich osób	21 %
dużo takich osób	4 %

*Wskazany odsetek odnosi się do tych osób, które udzieliły odpowiedzi twierdzącej.

Co czwarty uczeń zna w swoim otoczeniu osobę, którą rodzice karzą fizycznie z nieistotnych powodów. Przeważnie są to 1-2 takie osoby.

ZASOBY GMINNE

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łowiczu

Do zadań MKRPA należy m.in. inicjowanie lokalnych działań dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja ma także możliwość przeprowadzania rozmów z ofiarami, sprawcami i świadkami przemocy w rodzinie, a także powiadamianiu policji lub zawiadamianiu prokuratury o popełnieniu przestępstwa znęcania się. MKRPA jest również uprawniona do zakładania Niebieskich Kart.

Punkt Pierwszego Kontakt dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin

- Działania Punktu realizowane są w ramach udzielonej dotacji Łowickiemu Stowarzyszeniu Abstynenckiemu „Pasiaczek”

Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Zagrożonych Narkomanią i ich Rodzin

- Działania Punktu realizowane jest poprzez umowę zawartą ze specjalistą terapii uzależnień w dziedzinie narkomanii.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi:

- ✓ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze. Do zadań grup roboczych należy w szczególności opracowanie i realizacja planu pomocy indywidualnej oraz monitorowanie sytuacji rodzin w przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, a także dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Organizacje pozarządowe oraz grupy samopomocowe

- Organizacje pozarządowe stanowią istotne wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin. Realizują one działania będące bardzo ważnym uzupełnieniem działań terapeutycznych realizowanych w placówkach leczenia uzależnień. Są także pomocne w reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu.

- Uczestnicy grup samopomocowych w oparciu o własne doświadczenia wspólnie starają się radzić sobie z trudnościami dotyczącymi ich samych oraz ich bliskich.

W Łowiczu działa Łowickie Stowarzyszenie Abstynenckie "Pasiaczek"

Komenda Powiatowa Policji w Łowiczu

Jeśli chodzi o przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie to Policja realizuje w tym obszarze zadania takie jak:

- ✓ kontrole punktów sprzedaży alkoholu, kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wywiady środowiskowe, kontrole trzeźwości wśród kierowców, działania profilaktyczne, kontrole zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych,
- ✓ prowadzenie interwencji w przypadku występowania przemocy w rodzinie, zapewnianie ofiarom doraźnego bezpieczeństwa, informowanie ofiar i świadków o przysługujących prawach, możliwościach i miejscach uzyskania pomocy, prowadzenie działań prewencyjnych wobec sprawców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu

Do zadań MOPS należy m.in.:

- ✓ praca socjalna z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie (m.in. możliwość zakładania Niebieskich Kart) i inne problemy społeczne,
- ✓ motywacja do podjęcia leczenia i udziału w programach korekcyjnych.

Inne instytucje uprawnione do wszczynania procedury Niebieskiej Karty

Oprócz Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie procedurę Niebieskiej Karty mogą wszcząć:

- ✓ placówki służby zdrowia,
- ✓ placówki oświatowe.

ZASOBY POZAGMINNE DZIAŁAJACE NA RZECZ GMINY

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łowiczu

Poradnia udziela pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom. Pomoc ta ma charakter wszechstronny, ukierunkowana jest m.in. na dzieci i młodzież z grup ryzyka. Istotne są także oddziaływania na rzecz wspomagania wychowawczej funkcji rodzin. Wśród zadań realizowanych przez Poradnię znajduje się oczywiście także diagnoza i terapia członków rodzin uwikłanych w przemoc domową.

Sąd Rejonowy w Łowiczu

Do zadań Sądu należy m.in.:

- ✓ orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- ✓ ustanawianie nadzoru kuratora sądowego,
- ✓ możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy.

Prokuratura Rejonowa w Łowiczu

Zadania prokuratury to m.in.:

- ✓ czuwanie nad ściganiem przestępstw związanych ze spożyciem lub handlem alkoholem i narkotykami,
- ✓ prowadzenie lub nadzorowanie postępowań przygotowawczych w sprawach karnych - art. 207 k.k. (znęcanie się), oraz sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądem w tej kategorii spraw,
- ✓ wnioskowanie do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Placówki leczenia odwykowego:

Placówki te realizują działania w zakresie terapii osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych.

Mieszkańcy Łowicza najczęściej korzystają z:

PORADNIE:

- *Poradnia Leczenia Uzależnień w Łowiczu*

ODDZIAŁY:

- *Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Zgierzu - Oddział Odwykowy.*

Miasto dofinansowuje programy opieki poszpitalnej (maratony sobotnio-niedzielne) dla osób z terenu miasta uzależnionych od alkoholu, po odbyciu leczenia szpitalnego.

I. Zadania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz zagrożonych uzależnieniem			
Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
1.1	Dofinansowanie programów opieki poszpitalnej (maratonów sobotnio - niedzielnych) dla osób uzależnionych od alkoholu po odbyciu leczenia szpitalnego	Liczba osób biorących udział w programach	Cały rok
1.2	Podejmowanie działań mających na celu udzielanie porad i konsultacji osobom uzależnionym, zagrożonym narkomanią, ich rodzinom i innym poprzez prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia	Liczba udzielonych porad i konsultacji, liczba zgłaszających się osób	Cały rok
1.3	Inicjowanie specjalistycznych działań oraz miejsc pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin	Liczba udzielonych porad i konsultacji, liczba zgłaszających się osób	Cały rok
1.4	Dofinansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, udział w konferencjach ogólnopolskich i regionalnych	Liczba szkoleń, liczba osób przeszkolonych	Cały rok
1.5	Finansowanie wniosków i opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wniesionych do sądu w sprawie o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	Liczba skierowanych wniosków do sądu	Cały rok

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problem narkomanii pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
2.1	Zwiększanie skuteczności i dostępności specjalistycznej pomocy dla rodzin w związku z występowaniem przemocy w rodzinie	Liczba udzielonych porad i konsultacji, liczba zgłaszających się osób	Cały rok
2.2	Realizacja zajęć edukacyjno - terapeutycznych dla osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików	Liczba uczestników biorących udział w zajęciach	Cały rok
2.3	Prowadzenie grup wsparcia dla dorosłych ofiar przemocy w rodzinie	Liczba uczestników biorących udział w zajęciach	Cały rok
2.4	Organizowanie szkoleń zwiększających kompetencje służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba sfinansowanych szkoleń, liczba przeszkolonych osób	Cały rok
2.5	Gromadzenie i udostępnianie informacji na temat miejsc i możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym	Spis instytucji, ilość materiałów informacyjnych	Cały rok
2.6.	Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	Liczba uczestników	Cały rok

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
3.1	Organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych zapobiegających uzależnieniom, adresowanych przede wszystkim do dzieci i młodzieży, na terenie szkół i innych placówek opiekuńczo - wychowawczych	Ilość przeprowadzonych programów, liczba uczestników	Cały rok
3.2	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży	Liczba uczestników	Cały rok
3.3	Tworzenie dodatkowych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych alkoholizmem, ze szczególnym uwzględnieniem wypoczynku podczas ferii zimowych i wakacji	Liczba uczestników	W okresie ferii zimowych i wakacji
3.4	Podejmowanie działań edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii adresowanych do rodziców	Liczba uczestników	Cały rok
3.5	Prowadzenie działalności profilaktycznej w stosunku do dzieci i młodzieży z zakresu wiedzy o patologjach społecznych (m.in. konkursów, imprez integracyjnych, happeningów, koncertów i innych)	Liczba zorganizowanych wydarzeń	Cały rok

3.6	Prowadzenie edukacji publicznej za pośrednictwem środków masowego przekazu oraz organizowanie lokalnych kampanii, akcji profilaktycznych oraz udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii	Liczba wydarzeń	Cały rok
3.7	Zakup wydawnictw, prasy i innych materiałów edukacyjnych oraz opracowywanie i wykonywanie materiałów służących oddziaływaniom profilaktycznym z zakresu miejskiego programu	Liczba materiałów edukacyjnych	Cały rok
3.8	Organizowanie, współorganizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów i konferencji, podnoszących poziom wiedzy, kwalifikacji i umiejętności osób realizujących zadania profilaktyczne oraz członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba dofinansowanych szkoleń, liczba przeszkolonych osób	Cały rok
3.9	Rozszerzenie oferty z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez: doposażenie placów zabaw	Wydatkowane środki finansowe	Cały rok

4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Realizator	Termin
4.1	Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych prowadzone przez Miejską Komisję Rozwiązywania	Liczba przeprowadzonych kontroli	MKRPA	Cały rok

	Problemów Alkoholowych			
4.2	Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	Liczba interwencji	MKRPA	Cały rok
4.3	Składanie do organów policji wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego	Liczba złożonych wniosków	MKRPA	Cały rok

5. Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii

Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
5.1.	Współpraca i wsparcie działań organizacji abstynenckich oraz innych organizacji działających na terenie naszego miasta w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych	Wysokość wsparcia finansowego	Cały rok
5.2	Promocja zdrowego, trzeźwego stylu życia poprzez organizację Łowickiego Biegu Trzeźwości	Liczba uczestników	Wrzesień Październik
5.3	Integracja i współpraca środowiska abstynenckiego poprzez organizacje i uczestnictwo w Forum Abstynenckim	Liczba uczestników	Cały rok
5.4	Udział środowiska stowarzyszeń abstynenckich w ogólnopolskich imprezach trzeźwościowych, promujących zdrowy, trzeźwy styl życia osób uzależnionych i ich rodzin	Liczba uczestników	Cały rok
5.5	Prowadzenie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz ponoszenie wydatków związanych z działalnością Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość wniosków skierowanych do MKRPA	Cały rok

5.6	Współpraca z instytucjami: szkołami podstawowymi, gimnazjami i ponadgimnazjalnymi, Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym w Zgierzu, Sądem Rejonowym w Łowiczu, Komendą Powiatowa Policji, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łowiczu, Poradnią Leczenia Uzależnień, Polskim Czerwonym Krzyżem, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, Ogólnopolskim Pogotowiem dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszeniami działającymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innymi instytucjami	Liczba współpracujących instytucji i organizacji	Cały rok
-----	---	--	----------

6. Wspomaganie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej			
Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
6.1	W przypadku utworzenia Centrum Integracji Społecznej przewiduje się udzielenie wsparcia finansowego	Wysokość wsparcia finansowego	Cały rok

7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego			
Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
7.1	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom	Wysokość środków finansowych, liczba kontraktów socjalnych	Cały rok

II. Monitoring i ewaluacja.

Monitorowanie stanu realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii odbywać się będzie poprzez:

1. Zbieranie i analizę danych statystycznych i dokumentacji z instytucji działających na terenie miasta.
2. Wymianę informacji między instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
3. Analizę sprawozdań z realizacji programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych w szkołach i innych placówkach.
4. Monitoring i ewaluację zapisów programu, polegających na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian.
5. Roczne sprawozdanie z realizacji programu.

III. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Za udział w pracach Komisji członkowie otrzymują miesięczne wynagrodzenie w następujących wysokościach brutto:
  - a) Przewodniczący - 37% minimalnego wynagrodzenia;
  - b) Wiceprzewodniczący – 34% i Sekretarz – 37% minimalnego wynagrodzenia;
  - c) Członkowie Komisji – 27% minimalnego wynagrodzenia.
2. Przez minimalne wynagrodzenie, o jakim mowa wyżej, rozumie się wynagrodzenie określone na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. Nr 200, poz.1679 z późniejszymi zmianami) obowiązujące w dniu 1 stycznia 2016 r.
3. Każda nieobecność członka Komisji w posiedzeniu, zgodnie z przyjętym planem pracy Komisji, powoduje obniżenie wynagrodzenia o 30% jego wysokości brutto za dany miesiąc.
4. Wynagrodzenie za dany miesiąc obliczane na podstawie list obecności jest wypłacane do 10 dnia następnego miesiąca.
5. W związku z podróżami służbowymi członkom Komisji przysługuje dieta, zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach i w wysokości określonych w zarządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

IV. Finansowanie i realizacja programu.

1. Realizację zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2016 roku ujęto w Budżecie Miasta Łowicza w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi, zaplanowano kwotę: 600.000,00 złotych (*słownie: sześćset tysięcy złotych*) oraz Rozdział 85153 – Zwalczanie narkomanii, zaplanowano kwotę 50.000,00 złotych (*słownie: pięćdziesiąt tysięcy złotych*).
2. Jednostką wskazaną do realizacji i koordynacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu; w zakresie inwestycji określonych w programie - Wydział Inwestycji i Remontów oraz w zakresie realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych - Wydział Promocji, Kultury, Sportu i Turystyki, a w zakresie pomocy socjalnej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu.
3. Określone zadania programu mogą być zlecane osobom fizycznym, instytucjom, organizacjom pozarządowym na podstawie zawieranych umów cywilno-prawnych bądź zlecanych w formie dofinansowania realizacji zadań własnych Gminy (konkursy ofert dla organizacji pozarządowych) lub też w drodze zawartych porozumień między Urzędem Miejskim a konkretnymi instytucjami.